



## VERSLAG

> Retouradres Postbus 93118 2509 AC Den Haag

Postbus 93118  
2509AC Den Haag

**Contactpersoon**  
Leane van Weereld  
*senior adviseur*

Honderdtiende bijeenkomst Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad)  
d.d. 18-07-2025

**Onze referentie**  
NCad-25-07-03

### **Opening en vaststellen van de agenda**

De vergadering vindt digitaal plaats. Alle NCad-leden zijn aanwezig en er sluit een gast aan. Tevens zijn de algemeen secretaris en vier leden van de staf aanwezig.

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

### **Mogelijk of schijnbaar conflicterende activiteiten en activiteiten van belang voor het NCad**

Jan Langemans en Jeffrey Bajramovic geven aan dat zij een direct belang hebben bij de twee rapporten over het streefbeeld Immunologie. Zij kunnen wel een toelichting geven op het proces maar indien er een inhoudelijke discussie plaatsvindt, zullen zij zich verschonen.

### **Presentatie voorlopige analyse voor Duiding cijfers dierproeven**

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een inleiding, waarna een medewerker van de staf een presentatie geeft over de tot nu toe beschikbare dierproeven cijfers. Deze presentatie geeft inzicht in het verloop van het aantal dierproeven in de afgelopen tien jaar, uitgesplitst naar verschillende onderzoeksdomeinen. Tevens wordt er aandacht besteed aan de gebruikte diersoorten en ontwikkelingen in de mate van ongerief bij deze dierproeven.

De cijfers laten zien dat er uiteenlopende ontwikkelingen gaande zijn op het gebied van de verschillende onderzoeksdomeinen en het type onderzoek dat in Nederland wordt uitgevoerd. Ook zijn er veranderingen zichtbaar ten aanzien van de gebruikte diersoorten in dierproeven. De achterliggende oorzaken van deze ontwikkelingen zullen in een volgende fase nader worden onderzocht. Hierbij wordt ook gekeken naar factoren die een rol spelen in de waargenomen trends, verwachtingen voor de nabije toekomst en potentiële kansen op het gebied van de 3V's.

De NCad-leden doen enkele suggesties voor de vervolgfase om mee te nemen in de totstandkoming van het advies. Voor de toekomst is het van groot belang om deze database te onderhouden en actueel te houden, zodat deze blijvend gebruikt kan worden als basis voor inzicht in en advies over de toepassing van de 3V's (vervanging, vermindering en verfijning)

Naast het ministerie van LNV tonen ook diverse andere stakeholders en betrokken partijen grote interesse in de onderzoeksresultaten en het advies van het NCad.

### **Transitie-advies 2.0 stand van zaken**

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een toelichting op de verschillende bijeenkomsten die momenteel in voorbereiding zijn. De data zijn vastgesteld en de uitnodigingen zijn verstuurd. De eerste bijeenkomst, gericht op ambitieuze, haalbare doelen, vindt plaats op 25 september en is een fysieke bijeenkomst waarbij ongeveer zestig stakeholders zijn uitgenodigd.

De volgende bijeenkomst over de rol van het wetenschapssysteem in de transitie zal eind oktober digitaal plaatsvinden. Op 16 oktober staat een kleinschalige, fysieke bijeenkomst gepland over waarden en afwegingen. Daarnaast is er op 9 oktober een virtuele, internationaal georiënteerde bijeenkomst over de versnelde afbouw van dierproeven in het veiligheid- en werkzaamheidsonderzoek.

Verder wordt gewerkt aan een slotbijeenkomst waarin reflecties worden gedeeld over de inzichten uit de verschillende bijeenkomsten en aanvullende verdiepende interviews. Ook is er al gesproken over het verzamelen van aanvullende informatie, bijvoorbeeld middels literatuuronderzoek, waar de NCad-leden in september over worden geïnformeerd.

Belangrijke thema's die tijdens de bijeenkomsten aan bod zullen komen, zijn onder meer financiering en de betrokkenheid van burgers. De vraag wordt besproken wat de rol van de verschillende NCad-leden zal zijn tijdens deze bijeenkomsten. Afgesproken wordt dat de leden een procesmatige bijdrage leveren gedurende het traject.

Een ander onderwerp dat op de agenda staat betreft het plan van aanpak voor de verkenning van belangen en invloed van stakeholders in het proefdierveld. Hierbij staat de vraag centraal of het NCad akkoord kan gaan met het voorgestelde plan en welk lid de verantwoordelijkheid voor dit onderwerp op zich wil nemen. Er wordt een NCad-lid gekozen dat samen met de staf het onderwerp verder zal oppakken. Het NCad levert tevens enkele suggesties aan om het plan van aanpak te optimaliseren. Dit onderwerp wordt na de zomer opnieuw besproken.

### **Mededelingen**

#### *Stavaza streefbeeld Dier voor Dier*

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een toelichting. Er hebben inmiddels twee bijeenkomsten plaatsgevonden met experts van de WUR om te onderzoeken welk domein het meest geschikt is voor het opstellen van streefbeelden. Momenteel worden de domeinen gedragsonderzoek en infectieziekten nader onderzocht.

Binnen het domein infectieziekten zullen bovendien nog keuzes gemaakt worden, omdat dit een zeer divers gebied betreft. De behoefte aan streefbeelden voor specifieke ziektemodellen is onder andere voorgelegd

aan het Ministerie van LNV en de CCD. De uitkomsten hiervan zullen worden meegenomen bij het maken van de definitieve keuzes. Daarbij wordt ook gekeken naar andere partijen die een rol kunnen spelen bij het opstellen van streefbeelden.

#### *Terugkoppeling opening CPBT/Ombion Centrum voor Proefdiervrije Biomedische Translatie*

Het aanwezige NCad-lid geeft een terugkoppeling over de bijeenkomst, die laagdrempelig en levendig van sfeer was. De vier focusgebieden van het centrum voor de komende jaren zijn ALS, Cystic Fibrosis, Artrose en Reumatoïde Artritis, en Astma en COPD. Het is waardevol dat het NCad en het Ombion Centrum het onderling contact onderhouden en verder versterken.

#### *Stavaza CoP tumormodellen*

De verantwoordelijke stafmedewerker geeft een update over het proces. De concepttekst voor de CoP wordt na de zomer aan het NCad toegezonden, waarna de staf de NVWA zal verzoeken een HUF-toets uit te voeren. Daarna zal de werkgroep de CoP presenteren tijdens de Biotechnische Dagen in 2026.

#### *Terugkoppeling Rondetafelgesprek dierenwelzijnsorganisaties*

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een terugkoppeling. Enkele weken geleden vond het halfjaarlijkse rondetafelgesprek plaats met diverse dierenwelzijnsorganisaties. Tijdens deze bijeenkomst is onder andere gesproken over de samenstelling van het NCad, de stavaza van het transitie-advies en de adviesvraag over de duiding van cijfers dierproeven.

#### *Heidagen planning*

Aangezien de nieuwe voorzitter hoogstwaarschijnlijk in september bekend zal zijn, is het raadzaam om te bekijken of er dit jaar nog heidagen kunnen worden ingepland. Afsproken wordt dat de staf enkele data zal rondsturen om te bekijken wanneer deze dagen kunnen plaatsvinden.

#### **Actielijst doornemen**

Omwillen van de tijd worden eventuele aanpassingen schriftelijk aan de staf doorgegeven.

#### **Verslag vorige bijeenkomst**

Het verslag wordt goedgekeurd.

#### **W.v.t.t.k.**

##### *Versobering*

De algemeen secretaris attendeert het NCad er wederom op dat er versobering zal plaatsvinden met betrekking tot onder andere vergaderfaciliteiten. Deze maatregel is in lijn met het rijksbrede versobering beleid.

##### *Enkele data die voor het NCad van belang zijn:*

- 28 augustus organ-on-a-chip conferentie in Utrecht georganiseerd vanuit Health Holland.

- 2 oktober het commissiedebat Dieren buiten de veehouderij en dierproeven in de Tweede Kamer. Het is wenselijk dat daar een of meer NCad-leden als toehoorder aanwezig zal zijn.
- 3 oktober vindt het Open Forum Dierproeven van de SID plaats in Utrecht
- 30 oktober werkbezoek van NCad aan Charles River

#### *Informatiebronnen*

Diverse NCad-leden leveren regelmatig interessante informatie aan bij de staf. Afgesproken wordt dat deze informatie wordt verzameld en opgeslagen in een gezamenlijke map van de online RVO omgeving waartoe alle NCad-leden toegang hebben. Indien een NCad-lid vindt dat het NCad actief geattendeerd moet worden op nieuwe informatie, wordt gevraagd daarbij een korte motivatie toe te voegen waarin wordt uitgelegd waarom deze informatie direct relevant is voor het NCad.

#### *Nieuwe leden werving*

Volgend jaar zullen twee leden afscheid nemen van het NCad en vanuit de staf zal het verwervingsproces in gang worden gezet. Na de zomer zullen de conceptprofielen aan de NCad-leden worden gestuurd.

#### *Streefbeeld Immunologie 2.0*

Het streefbeeld Immunologie 2.0 is door de Nederlandse Vereniging voor Immunologie (NVvI) officieel aangeboden aan het NCad met het verzoek daarop te reageren en te publiceren. Dat was echter twee dagen voor deze vergadering en derhalve zal er inhoudelijk nu niet van gedachten worden gewisseld maar zullen er procedurele afspraken over worden gemaakt. Het onderwerp zal inhoudelijk voor de volgende vergadering worden geagendeerd en de NVvI zal middels een mail over het proces op de hoogte worden gebracht.

#### *FCS en Matrigel*

De medewerker van de staf geeft een toelichting over dit onderwerp. Tijdens een werkbezoek van de NCad staf aan het 3Rs Centre Utrecht zijn deze twee onderwerpen uitgebreid besproken. Voor de productie van deze celkweekmedia worden dieren gebruikt, namelijk runderfoetussen en muizen, die aanzienlijk ongerief ondergaan. Het NCad heeft in het verleden al aandacht gevraagd voor de productie van foetaal kalfserum (FCS), en op onze website is hierover een informatief filmpje beschikbaar. Het 3Rs Centre zet zich in om binnen de gemeenschap van ontwikkelaars van proefdiervrije innovaties, die deze media gebruiken, de aandacht te vestigen op beschikbare diervrije alternatieven. Gezien de sterke groei van de markt voor FCS en Matrigel is het wellicht noodzakelijk deze ontwikkeling extra te stimuleren. Er is afgesproken dat het NCad samen met het 3Rs Centre in gesprek zal gaan met het TPI-bureau om de mogelijkheden verder te verkennen. Het NCad stemt in met deze aanpak.

#### **Sluiting**

De vergadering wordt gesloten.